

Sygn. akt III U 928/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2020r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Danuta Poniatowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 8 października 2020r. w Suwałkach

sprawy **S. K. i M. K. (1)**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym

w związku z odwołaniem S. K. i M. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 9 sierpnia 2019 r. znak(...)

i z dnia 10 września 2019r. znak (...)

1. **oddala odwołania;**

2. **zasądza od S. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;**

3. **zasądza od M. K. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 928/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 9.08.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy art. 83 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) i art. 58 § 2 kodeksu cywilnego stwierdził, że z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej M. K. (1) nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1.05.2019 r.

W odwołaniu od tej decyzji M. K. (1) domagała się jej zmiany i ustalenia, że jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1.05.2019 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Decyzją z 10.09.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.) oraz art. 83 § 1 kodeksu cywilnego stwierdził, że M. K. (1), z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Usługi (...), nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1.11.2018 r.

Odwołania od tej decyzji złożyli M. K. (1) i S. K.. Odwołujący domagali się zmiany zaskarżonej decyzji i ustalenia, że M. K. (1) podlega od 1.11.2018 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując podstawy skarżonej decyzji.

Sprawy zainicjowane odwołaniami od obu decyzji zostały połączone do wspólnego rozpoznania.

Sąd ustalił, co następuje:

M. K. (1) studiuje niestacjonarnie w Wyższej Szkole (...) we W. - specjalizacja: psychologia i zarządzanie kapitałem ludzkim. Nie korzysta z urlopu dziekańskiego. Ukończyła studia wyższe - licencjat z socjologii. Została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u S. K. w niepełnym wymiarze czasu pracy od 1.11.2018 r. - umowa o pracę z 31.10.2018 r. zawarta na czas określony od 1.11.2018 r. do 31.10.2020, aneks do umowy o pracę z 31.12.2018 r. dotyczący zmiany od 1.01.2019 r. wymiaru czasu pracy z 1/4 na 7/8 etatu oraz wysokości wynagrodzenia z (...)zł na (...)zł. (odpis umowy o pracę i aneksu k.1-2 akt rentowych). Badanie lekarskie w związku z zatrudnieniem przeprowadzono 23.01.2019 r. (k. 4 akt rentowych). Podstawa wymiaru składek z tytułu umowy o pracę wynosiła w okresie 11-12/2018 - (...) zł - 1/4 etatu, 01-04/2019 - (...) zł - 7/8 etatu i od 05/2019 -(...)zł -7/8 etatu.

M. K. (1) jest też wpisana jako przedsiębiorca w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej od 13.02.2019 r. Jako przeważający rodzaj działalności gospodarczej wskazano stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja. Jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą M. K. (1) zgłosiła się od 13.02.2019 r. do 30.04.2019 r. wyłącznie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego, natomiast od 1.05.2019 r. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, w tym dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i ubezpieczenia zdrowotnego. Za maj 2019 r. zadeklarowała podstawę wymiaru składek w kwocie (...)zł (za okres 1-7.05.2019 r., co oznacza, że w przeliczeniu na okres pełnego miesiąca podstawa wymiaru składki wynosiła (...)złoty).

Z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odwołująca wystąpiła na okres od 8.05.2019 r. do 8.07.2019 r., natomiast na okres od 9.07.2019 r. do 6.07.2020 r. złożyła wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego.

Zgodnie z umową o pracę M. K. (1) została zatrudniona przez S. K. w prowadzonym przez niego biurze projektowym na stanowisku asystenta. M. K. (1) nie posiada wykształcenia kierunkowego, doświadczenia zawodowego w branży usług projektowych czy budowlanych, ani uprawnień budowlanych. Jej umiejętności zostały ocenione na podstawie polecenia przez jej ojca M. K. (2) - współpracującego ze S. K.. M. K. (1) miała zajmować się prostszymi czynnościami biurowymi.

Zgodnie z zeznaniami J. K. – matki odwołującej – mimo że jej córka nie ma wykształcenia związanego z projektowaniem, od dzieciństwa najpierw bawiła się, a potem ojciec zaznajamiał ją z zawodem (tak jak pozostałe dzieci) z myślą, że będzie pracowała w zawodzie architekta. Stąd nabyła umiejętności posługiwania się programem komputerowym (...). Zeznania te nie mogą być uznane za wiarygodne. Przeczą im zarówno zeznania M. K. (2) – ojca odwołującej, który nie potwierdził przyuczania córki do pracy w programie komputerowym (...), jak też M. K. (3) – brata odwołującej, który wbrew twierdzeniom matki nie interesował się pracą ojca i nie pamiętał, by rodzeństwo było zaangażowane w tę pracę.

Z dołączonych dokumentów akt osobowych wynika, że spisano szeroki zakres obowiązków M. K. (1) na stanowisku asystenta, jednakże żadna z tych czynności nie została potwierdzona materialnymi dowodami na świadczenie pracy. Natomiast za niewiarygodne należy uznać powierzenie M. K. (1) - osobie bez jakiegokolwiek doświadczenia w wykonywaniu projektów budowlanych - wykonania projektu odśnieżania dachu na rzecz spółki (...). Wykonanie takiego projektu mieści się w sztywno określonych ramach przepisów prawa budowlanego i każdorazowo, w nawiązaniu do osób wykonujących projekt, wskazuje na obowiązek podania numeru posiadanych uprawnień budowlanych. Ponadto M. K. (1) miała zostać zatrudniona do wykonywania prostych prac biurowych.

S. K. przyznał, że nie posiada dokumentów podpisanych przez M. K. (1). Wskazał też, że nie uczestniczyła ona w pomiarach terenowych i nie kontaktowała się z kontrahentami, czy innymi osobami współpracującymi. Na przekazanym rysunku w projekcie odśnieżania dachu również nie ma podpisu M. K. (1). Faktu zatrudnienia M. K. (1) przez S. K. nie można ustalić wyłącznie w oparciu o sporządzoną dokumentację w aktach osobowych, ani na podstawie zeznań dwóch świadków, współpracujących ze S. K., którzy mieli jednorazowo przekazywać dokumentację M. K. (1) (zeznania świadków Ł. Ł. i W. R. k. 115).

Jako główny motyw zatrudnienia M. K. (1), S. K. podał zwiększenie ilości obowiązków i perspektywa większej ilości zleceń. Natomiast nie zatrudnił osoby na zastępstwo M. K. (1), która od 8.05.2019 r. jest nieobecna w pracy. Ponadto S. K., jako prowadzący działalność nigdy nie zatrudnił pracowników na podstawie umów o pracę, ani też umów o świadczenie usług podlegających obowiązkowi zgłoszenia do ubezpieczeń.

Nie można uznać za rzetelne sporządzone dokumenty - listy obecności. W kilku miejscach M. K. (1) złożyła podpis poza zakresem dni miesiąca, co wskazuje na pośpieszne fabrykowanie dokumentów (za 29, 30, 31 lutego 2019 r. i 31.04.2019 r.). Ponadto obecna w pracy rzekomo była też w dniach wizyt lekarskich we W.. Wizyty u lekarza ginekologa w związku z ciążą były regularne – raz w miesiącu we wtorki, poczynając od 27 listopada 2018 r. i do maja 2019 r. Począwszy od stycznia 2019 r., kiedy zwiększono jej wymiar czasu pracy, w dniach wizyt lekarskich podpisana jest również przez nią lista obecności. Nie byłoby to wątpliwe, gdyby nie fakt, że praca miała być świadczona w S., a wizyty miały miejsce we W.. Wizyty lekarskie nie były też w żaden sposób połączone z zajęciami na uczelni, które odbywały się od godzin porannych w soboty do późnego popołudnia w niedziele.

Ponadto w przeddzień powstania niezdolności do pracy, tj. 7.05.2019 r. M. K. (1) rzekomo była obecna w pracy, w siedzibie firmy (...), tj. ul. (...) w S.. Kolejnego dnia we W. wystawiono zwolnienie lekarskie, a jako aktualny adres pobytu M. K. (1) podała ul. (...) we W.. Wskazanie przez nią adresu (...) dowodzi o stałym zamieszkanym we W., a jednocześnie podważa świadczenie pracy w S.. Potwierdzeniem tego stanu jest też fakt, że M. K. (1) wszystkie zwolnienia lekarskie, tj. od 8.05.2019 r. do 4.06.2019 r., od 5.06.2019 r. do 2.07.2019r., od 3.07.2019 r. do 21.07.2019 r. uzyskała od jednego lekarza, właśnie we W., gdzie podawała też swój (...) adres zamieszkania.

Według twierdzeń odwołującej i jej rodziców, dojazd na uczelnię, gdzie studiowała w systemie niestacjonarnym, nie stanowił problemu. Podróżowała zwykle autobusem liniowym, który wyjeżdżał z S. w piątek po południu i w sobotę rano była we W., by prosto z dworca udać się na uczelnię - na zajęcia. Czasami korzystała z samochodu rodziców. Z soboty na niedzielę nocowała u bliżej nieokreślonych znajomych, wracała na dworzec. Zasady doświadczenia życiowego podważają racjonalność takiego postępowania, zwłaszcza, gdy dotyczy kobiety w ciąży. Według złożonego planu (plan zajęć od 1.10.2018 r. do 3.07.2020 r. k. 202-210), zajęcia odbywały się od wczesnych godzin rannych w

soboty do godzin popołudniowych w niedziele. Po nocnej podróży z S. do W. uczestnictwo w takich zajęciach jest teoretycznie możliwe, ale praktycznie trudne do wykonania.

Należy też zwrócić uwagę, że M. K. (1) złożyła wniosek o uzyskanie świadczenia związanego z macierzyństwem również z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, wykazując wysoką podstawę wymiaru składek w maju 2019 r. Data rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej została określona na 13.02.2019 r., zaś zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych miało miejsce od 1.05.2019 r., po obniżeniu wynagrodzenia za maj 2019 r. ze stosunku pracy. Skorzystanie z tego typu uprawnień jest możliwe wyłącznie, gdy pracownik jest zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy lub gdy w przeliczeniu na okres miesiąca podstawa wymiaru składek jest niższa niż aktualnie obowiązująca kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę. W umowie o pracę od 1.11.2018 r. strony ustaliły wymiar czasu pracy na 1/4 etatu z wynagrodzeniem (...) zł. W skład tego wynagrodzenia wchodziło wynagrodzenie zasadnicze i dodatkowe składniki wynagrodzenia, np. premie, dodatki, nagrody. Mimo aneksowania umowy od 1.01.2019 r. w zakresie zmiany wymiaru czasu pracy na 7/8 etatu i wynagrodzenia na kwotę(...) zł. S. K. rzekomo wypłacał wynagrodzenie w kwocie brutto (...) zł, co pozwalało M. K. (1) na zwolnienie z podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, jako dodatkowego tytułu do ubezpieczeń. Natomiast już w miesiącu zachorowania, tj. w maju 2019 r. w dokumentach rozliczeniowych za okres 1-7.05.2019 r. obniżono wynagrodzenie do kwoty (...) zł, co dawało możliwość skorzystania z bardzo wysokiego zasiłku z dodatkowego tytułu.

Pierwsze zlecenie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej M. K. (1) miała rzekomo otrzymać od (...) Sp. z o.o. Informację, że potrzebna jest osoba, która zajmie się sporządzaniem bazy klientów, odwołująca uzyskała od księgowej, prowadzącej obsługę finansową jej oraz jej rodziców - A. W., która jest również pracodawcą jej brata M. K. (3) (k. 215). Przygotowywała wiadomość do klientów z informacją, że nastąpiła zmiana właściciela, wysyłała oferty spersonalizowane. Dokumentacja i baza danych przekazywana była mailowo. Z tego tytułu otrzymała w lutym 2019 r.(...)zł., w kwietniu 2019 r. (...) zł. i maju 2019 r. (...) zł. (podatkowa księga przychodów i rozchodów k.7-13 akt). Przedstawione faktury współpracy z (...) Sp. z o.o. dotyczyły usługi przygotowania dokumentów cesji umów handlowych wielu podmiotów. Usługa miała polegać na dopasowywaniu danych kontrahentów do (...) Sp. z o.o. Umowa ramowa, na której wzorze pracowała, została przygotowana przez kancelarię prawną.

Drugą osobą, dla której miała pracować M. K. (1) w ramach prowadzonej działalności, była G. W., z polecenia ojca odwołującej. Już w styczniu 2019 r. miała podjąć pracę na próbę. Miała zajmować się wyszukiwaniem przetargów, map, działek, pomiarów gruntów, istniejącej instalacji. Pierwszy przetarg, którym miała się zajmować, dotyczył boiska, zajmowała się dokumentami, pilnowała terminów dokumentów, kompletowała dokumenty. Była to praca administracyjno-biurowa. Robiła to bez zawartej umowy, bez zgłoszenia do ubezpieczeń. W kolejnych miesiącach robiła przetargi, sprawdzała oferty, rozeznawała się w cenach. Należy zwrócić uwagę, że czynności te miała rzekomo wykonywać w momencie, gdy łączył ją stosunek pracy w wymiarze 7/8 etatu ze S. K. i według listy obecności świadczyła pracę od stycznia 2019 r. w każdy dzień roboczy tygodnia. Natomiast z G. W. miała współpracować od stycznia 2019 r. do marca 2019 r. za co otrzymała kwotę (...) zł. w marcu 2019 r. (podatkowa księga przychodów i rozchodów k.8 akt).

M. K. (1) nie dokonała żadnych zakupów związanych z rozpoczęciem działalności. Wskazała, że pracowała na swoim sprzęcie komputerowym, nie było potrzeby zmiany oprogramowania. Sporządzała teksty w W., nie drukowała dokumentów, przesyłała wszystko drogą mailową.

O ciąży M. K. (1) dowiedziała się pod koniec listopada 2018 r. (wizyta u lekarza ginekologa we W. i założenie karty ciąży – 27.11.2018 r.). Rejestrując działalność gospodarczą wiedziała, że jest w ciąży, ale sądziła, że ciąża nie wpłynie na działalność.

Sąd zważył, co następuje:

Artykuł 86 ust. 2 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i w ramach obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy

o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego dnia 04.08.2005r. sygn. II UK 16/05, LEX 182776).

W okolicznościach niniejszej sprawy należało rozważyć, czy umowa o pracę zawarta pomiędzy ubezpieczoną, a płatnikiem składek była czynnością prawną, w wyniku której doszło do nawiązania stosunku pracy i wykonywania pracy w myśl przepisów kodeksu pracy, czy też była ona czynnością pozorną, zawartą wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, bez zamiaru wykonywania pracy mającej cechy świadczenia charakterystycznego dla stosunku pracy. Tak wypowiedział się wielokrotnie Sąd Najwyższy przyjmując, iż do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie może dojść wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczenia dotyczy osoby, która nie jest pracownikiem, a zgłoszenie to następuje pod pozorem zatrudnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z 17.12.1996 r., sygn. akt II UKN 32/96; z 28.02.2001 r., sygn. akt II UKN 244/00; z 18.05.2006 r., sygn. akt III UK 32/06). Warunkiem pracowniczego ubezpieczenia społecznego jest istnienie faktycznego stosunku pracy. O ważności zaś stosunku pracy świadczy to, czy oświadczenia woli zawarte w umowie o pracę łączącej strony nie zawierają wad, które powodowałyby ich nieważność bądź bezskuteczność. Na istnienie stosunku pracy nie składa się tylko zawarcie umowy o pracę, ale nade wszystko zamiar stron oraz faktyczne wykonywanie określonej w umowie pracy, na warunkach z umowy wynikających.

Stosownie do regulacji z art. 22 kodeksu pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Stosunek pracy charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami, które odróżniają go od innych stosunków prawnych zbliżonych do niego, a w szczególności umowy o dzieło, czy umowy zlecenia. Są to: konieczność osobistego wykonywania pracy, podporządkowanie pracodawcy, wykonywanie pracy na jego rzecz i ryzyko oraz odpłatność pracy. Zasada osobistego wykonywania pracy oznacza, że pracownik winien pracę wykonywać osobiście i nie może tego obowiązku spełniać za pośrednictwem innej osoby. Nie może zatem samowolnie powierzyć jej wykonania innej osobie. Istotą stosunku pracy jest również to, aby praca odbywała się pod kierownictwem pracodawcy i by pracownik stosował się do jego poleceń związanych zwłaszcza z organizacją i przebiegiem pracy. Umowa o pracę jest umową starannego działania. Świadcząc umowę o pracę pracownik jest podporządkowany pracodawcy co do czasu, miejsca i sposobu jej wykonywania. Stosunek pracy jest stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. Po stronie pracownika musi zatem istnieć chęć świadczenia pracy oraz możliwość jej świadczenia, a po stronie pracodawcy potrzeba zatrudnienia i korzystania z tej pracy za wynagrodzeniem. Z tych też względów celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być więc faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach zakreślonych zawartą umową.

Do ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, takich jak zawarcie umowy o pracę, przygotowanie zakresu obowiązków, zgłoszenie do ubezpieczenia, ale konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły. Nie może bowiem być tolerowana sytuacja, w której osoba zainteresowana w uzyskaniu świadczeń z ubezpieczenia społecznego, do których nie ma tytułu, z pomocą płatnika składek wytwarza dokumenty służące wyłącznie do tego celu. Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z 18.05.2006 r. sygn. III UK 32/06, zgodnie z którym do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym nie może dojść wówczas, gdy zgłoszenie do tego ubezpieczenia dotyczy osoby, która nie jest pracownikiem, a zatem zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego następuje pod pozorem zatrudnienia. Podobnie Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z 10.02.2006 r. sygn. I UK 186/05, stwierdzając, iż podleganie ubezpieczeniu społecznemu wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia umowy o pracę. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 26.09.2006 r. sygn. akt II UK 2/06, nie stanowi podstawy do objęcia ubezpieczeniem społecznym dokument nazwany umową o pracę, jeżeli rzeczywisty stosunek prawny nie odpowiada treści art. 22 k.p. Dokument w postaci umowy o pracę nie jest więc niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony umowy, faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie. W takiej sytuacji kwestia ważności zawartej umowy o pracę w sprawie o objęcie ubezpieczeniem społecznym pozostaje na drugim planie, albowiem o nieobjęciu tym ubezpieczeniem w przypadku zgłoszenia do

ubezpieczenia osoby niebędącej pracownikiem nie decyduje nieważność umowy, lecz fakt niepozostawania w stosunku pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.

Aby umowa o pracę została uznana za pozorną, zgodnie z dyspozycją art. 83 §1 kodeksu cywilnego, konieczne jest spełnienie łącznie trzech elementów: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozor, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozor. Złożenie oświadczenia woli dla pozor oznacza, że osoba składająca oświadczenie nie chce, aby powstały jego skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają z zastrzeżeniem art. 8 i 9 ww. ustawy, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 8 ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Z kolei, na podstawie art. 11 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, a zgodnie z art. 12 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Artykuł 13 cytowanej ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy – od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Samo zawarcie umowy o pracę nie jest wystarczające. Jedynie rzeczywiste pozostawanie w stosunku pracy, daje podstawę do podlegania ubezpieczeniom. Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Natomiast, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacanie składki przez podmiot, który nie świadczy pracy, nie stanowi przesłanki objęcia ubezpieczeniem społecznym. Skutku takiego nie wywołuje zawarcie umowy o pracę, której strony stwarzają pozór realizacji przez ubezpieczonego czynności odpowiadających treści art. 22 k.p.. W świetle tego istotne jest, czy pracownik zawierający umowę o pracę w rzeczywistości pracę taką wykonywał. Sąd Najwyższy w wyroku z 12.07.2012 r., II UK 14/12 podkreślił, że jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy, to taką umowę należy potraktować jako zawartą dla pozor i przez to nie mogącą stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury, czynność prawna pozorną, jest to czynność mająca na celu obejście ustawy, która polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z punktu widzenia formalnego (tj. pozornie) nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez nią zakazane. Chodzi tu zatem o wywołanie skutku sprzecznego z prawem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 lipca 2012 r., I UK 101/12). Jeżeli zatem jedynym celem zawarcia umowy o pracę było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorną, co skutkuje jej nieważnością.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że analiza zebranych dowodów wskazuje, że stosunku pracy między stronami nie było. Strony zawarły bowiem pozorną umowę o pracę, stosunek pracy w rzeczywistości nie zaistniał, a co za tym idzie nie powstał tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi.

Zdaniem Sądu skarżąca nie podolała obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.p.c., sytuującego zasadę ciężaru dowodu w postępowaniu sądowym, albowiem przedstawione przez nią dowody na poparcie swojej argumentacji okazały się nieprzekonywujące. Ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.) spoczywa na osobie, która z tych faktów wywodzi skutki prawne. W sprawie niniejszej, gdzie spór sprowadzał się do istnienia tytułu podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym, to na osobie zgłoszonej do pracowniczych ubezpieczeń społecznych, spoczywał obowiązek wykazania faktu świadczenia pracy i pozostawania w zatrudnieniu.

Brak jest w sprawie dowodów świadczenia przez wnioskodawczynię pracy w wymiarze 7/8 czasu pracy w ramach pracowniczego stosunku pracy. Nie zostało wykazane, by jej praca w ramach tego stosunku pracy wykonywana była

w sposób ciągły, zorganizowany i przez 7 godzin dziennie, zgodnie z listą obecności. Nie przedłożono też dowodów, które świadczyłyby, o rezultacie pracy.

Natomiast istotą sporu w sprawie odwołania od decyzji z 9.08.2019 r. było ustalenie czy ubezpieczona M. K. (1) od 1.05.2019 r. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Podstawę prawną roszczenia wnioskodawczyni stanowi art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.), zgodnie z którymi obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które na terenie Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność i osobami z nimi współpracującymi. Zgodnie natomiast z art. 11 ust. 2 ustawy systemowej, osoby prowadzące pozarolniczą działalność na swój wniosek dobrowolnie podlegają ubezpieczeniu chorobowemu. Terminy podlegania ubezpieczeniom społecznym określają przepisy art. 13 i 14 ustawy systemowej. Artykuł 13 pkt 4 ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Artykuł 14 w ust. 1 wskazuje, iż objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a. Z ust. 2 wynika z kolei, że objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4, z którego wynika, że zgłoszenia tego dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego jednoznacznie wskazuje, iż podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika nie ze zgłoszenia prowadzenia działalności gospodarczej, ale z faktu jej rzeczywistego wykonywania. Sąd Najwyższy niejednokrotnie podkreślał, że obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą (a więc wykonująca tę działalność), a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, która działalności tej nie prowadzi (nie wykonuje – zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 94/08, dnia 21 czerwca 2001 r., II UKN 428/00, OSNAPiUS rok 2003, nr 6, poz. 158; z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP rok 2005, nr 13, poz. 198; z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05, OSNP rok 2006, nr 19-20, poz. 309; z dnia 30 listopada 2005 r., I UK 95/05, OSNP rok 2006, nr 19-20, poz. 311; z dnia 19 marca 2007 r., III UK 133/06, OSNP rok 2008, nr 7-8, poz. 114).

Należy podzielić także pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z 14 września 2007 r. (III UK 35/07), iż art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 13 pkt 4 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Tak więc, to nie decyzja organu rentowego powoduje powstanie tego obowiązku, a jedynie potwierdza ona ten obowiązek. Decyzja ta wydawana jest na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń i nie jest decyzją kształtującą prawa i obowiązki, a jedynie decyzją potwierdzającą przebieg ubezpieczeń. Ubezpieczenie powstaje zatem z mocy prawa, a decyzja organu rentowego ma jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie prawa z chwilą ziszczenia się jego ustawowych przesłanek. Artykuł 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

W myśl art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej, za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą uważa się osobę prowadzącą tę działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Definicję działalności gospodarczej zawiera art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t. j. Dz.U. z 2013 r. poz. 672 ze zm.), który stanowi, iż jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa,

wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Jest to legalna definicja działalności gospodarczej, co oznacza, że powinna być ona traktowana jako powszechnie obowiązujące rozumienie tego pojęcia w polskim systemie prawnym (por. postanowienie SN z dnia 2 lutego 2009 r., V KK 330/08, Prok. i Pr.-wkł. rok 2009, Nr 6, poz. 17, zob. też uchwałę Sądu Najwyższego z 23 lutego 2005 r., III CZP 88/04, OSNC rok 2006, Nr 1, poz. 5).

W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, iż stwierdzenie, że w danym wypadku mamy do czynienia z działalnością gospodarczą, wymaga ustalenia kumulatywnego spełnienia kilku przesłanek, gdyż działalność taka charakteryzuje się specyficznymi właściwościami. Chodzi o takie elementy, jak jej profesjonalny charakter, podporządkowanie regułom opłacalności i zysku lub zasadzie racjonalnego gospodarowania, działanie na własny rachunek, powtarzalność działań oraz uczestnictwo w obrocie gospodarczym (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 11 maja 2005 r. III CZP 11/05).

Zdaniem Sądu, analiza materiału dowodowego, zgromadzonego przed organem rentowym, jak również w postępowaniu sądowym, prowadzi do wniosku, iż decyzja organu rentowego wyłączająca skarżącą z ubezpieczeń w spornym okresie była prawidłowa.

Rzekoma współpraca odwołującej z G. W. nie została potwierdzona w sposób jednoznaczny. Nieracjonalnym, z punktu widzenia pracodawcy, jest powierzanie prostych usług biurowych na niespełna dwa miesiące i odpłatność w wysokości (...)zł osobie prowadzącej działalność gospodarczą. Jedyny pracownik zatrudniony u G. W. otrzymuje wynagrodzenie miesięcznie kilkukrotnie niższe i zatrudniony jest w wymiarze czasu pracy tylko 1/4 etatu. Nielogiczne jest powołanie się na nadmiar obowiązków i powierzanie obowiązków osobie niedoświadczonej, gdy pracownik pełniący kilka lat swoje obowiązki wykonuje pracę w niepełnym etacie. Przede wszystkim jednak, w związku z zatrudnieniem M. K. (1) u S. K. oraz studiami w odległej miejscowości, stanem ciąży i wizytami lekarskimi we W., wątpliwa jest dyspozycyjność M. K. (1) w czasie od stycznia do marca 2019 r. i możliwość zastąpienia przez nią nieobecnej osoby. Jako stałe miejsce wykonywania działalności gospodarczej odwołująca wskazała adres ul. (...) w S.. Na terenie S. rzekomo miała świadczyć pracę z tytułu umowy o pracę i prowadzić pozarolniczą działalność gospodarczą. Tymczasem zwolnienia lekarskie zostały wystawione we W., a jako aktualny adres pobytu wpisywano zawsze adres (...), tj. ul. (...), (...)-(...) W.. Świadczy to, zdaniem Sadu, że centrum życiowe odwołującej mieściło się we W..

M. K. (1), zakładając działalność gospodarczą nie zdecydowała się na ulgę oferowaną osobom rozpoczynającym pozarolniczą działalność gospodarczą, tj. "ulga na start", co przeczy racjonalnemu gospodarowaniu. Nawet jeśli zamiarem jej było skorzystanie z ochrony ubezpieczenia społecznego na wypadek macierzyństwa, to deklarując maksymalną podstawę do naliczenia składek potwierdziła, że celem zgłoszenia do ubezpieczeń była wyłącznie chęć uzyskania bardzo wysokich zasiłków związanych z macierzyństwem. Po zgłoszeniu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych od 1.05.2019 r. już od 8.05.2019 r. nieprzerwanie przebywała na zwolnieniach lekarskich, aż do urodzenia dziecka (...).

Obowiązek ubezpieczeniowy powstaje z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Jeżeli działalność gospodarcza nie jest prowadzona, nie ma możliwości powstania obowiązku ubezpieczeniowego, nie warunkuje tego nawet opłacenie składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Działalność gospodarcza to prawnie określona sytuacja, którą trzeba oceniać na podstawie zbadania konkretnych okoliczności faktycznych, wypełniających znamiona tej działalności lub ich niewypełniających. Zarówno ustalenia faktyczne, jak i kwalifikacja prawna nie potwierdzają, że miało miejsce prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Poza tym, wysokość wynagrodzenia za pracę została ukształtowana w taki sposób, że w zależności od tego, czy w danym miesiącu była wypłacana premia czy też nie, ubezpieczona prowadząca działalność gospodarczą będzie podlegać lub nie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym także z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Pozwoliło to na obniżenie podstawy wymiaru składek z tytułu umowy o pracę za okres rzekomego wykonywania pracy, w miesiącu, w którym ubezpieczona zaczęła korzystać ze zwolnienia lekarskiego, do takiej wysokości, że ubezpieczona objęta została ubezpieczeniem chorobowym, płacąc składkę za jeden miesiąc, także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu, o prowadzeniu działalności gospodarczej przez odwołującą nie świadczy przedłożenie jednej faktury miesięcznie w okresie luty - maj 2019 r. (faktury wystawiona (...) G. W. z marca 2019 oraz dla (...) Sp. z o.o. z lutego, kwietnia oraz maja 2019 r. w ilości 4 sztuk) w sytuacji, gdy z faktur tych wynika, że były płatne gotówką. W tej sytuacji brak jest zarówno dowodów na wykonanie usług, jak i na zapłatę. W tych okolicznościach nie można wykluczyć, że faktury te były wystawiane celem uwiarygodnienia, że działalność gospodarcza jest prowadzona. Istotna w sprawie pozostaje okoliczność, że zarówno wnioskodawczynię, jej rodziców, jak i Spółkę (...) obsługuje jedno biuro księgowo. Należy podkreślić, że w książce przychodów i rozchodów wnioskodawczyni nie ma żadnych zapisów dotyczących kosztów ponoszenia działalności. Jest to istotne zważywszy na okoliczność, że wnioskodawczyni miała między innymi przygotowywać dokumentację przetargową, co jest niemożliwe bez zakupu chociażby materiałów biurowych. W tych okolicznościach nie można mówić o zorganizowaniu charakterystycznym dla prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Należy też wskazać, że usługi, które miała wykonywać wnioskodawczyni nie były związane z zakresem prowadzonej działalności, tj. stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja. Nie były też związane z wykształceniem zdobywanym przez wnioskodawczynię na kierunku psychologia i zarządzanie kapitałem ludzkim.

Zdaniem Sądu, analiza materiału dowodowego nie pozwala przypisać działaniom wnioskodawczyni wyżej wskazanych cech działalności gospodarczej w okresie objętym decyzją, tj. od 1.05.2019 r. Z przedstawionego stanu faktycznego nie wynika, aby nastąpiło rzeczywiste prowadzenie zawodowej działalności gospodarczej w celach zarobkowych w sposób zorganizowany i ciągły. Nie można uznać, iż wnioskodawczyni miała zamiar (wolę) prowadzenia działalności gospodarczej. Brak jest po stronie tych działań cechy powtarzalności, stałości i zorganizowania. Przystąpienie do ubezpieczenia społecznego i zgłoszenie wysokiej podstawy wymiaru składek w sytuacji, gdy po kilku dniach (drugiego dnia po zakończeniu weekendu majowego) wnioskodawczyni przedkłada zwolnienia lekarskie, może świadczyć o zamiarze uzyskania maksymalnego zasiłku chorobowego od zadeklarowanej wysokiej kwoty. Takie postępowanie ubezpieczonej opiera się na zamiarze pobierania świadczenia w wysokości nieadekwatnej do poniesionego wkładu finansowego w postaci opłaconych składek, a nie na prowadzeniu działalności gospodarczej. Świadczy o tym zarówno krótkotrwałość okresów, w których działalność miałyby być prowadzona i maksymalne wykorzystanie okresów zasiłkowych.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz.265).